

nisztartanács is foglalkozott. Daruváry Géza helyettes miniszterelnök a nála megjelent politikusokkal ily arányban tanácskozott is. Ha a megegyezés létrejön, akkor a parlament szünetét május 23-án tul is meghosszabbítják.

A pártkörökben ismét híre jár annak a már

említett kombinációnak, amely szerint dr. Nagy Emil nemzetgyűlési képviselő lesz az új igazságügyminiszter. Mint befejezett tény tekintik, hogy a tárcaváltás formái elintézése természetesen csak Beihlen gróf hazatérése után történhetik meg.

Kik és mennyit adakoztak a fogadalmi templomra.

(A Szeged tudósítójától.) A városi tanács mai ülésén a fogadalmi templom építéséhez szükséges újabb anyagbeszerzésekre kéri felhatalmazást Berzenczey Domokos főmérnök. Az építkezés meggyorsítása céljából elsősorban száz köbméter állványfa és állványpalló szükséges, ami körülbelül tízmillió koronába kerül. Felhatalmazást kéri továbbá a főmérnök száz ezer darab keramittégla és a szükséges márványanyagok beszerzésére. A város tanácsa a kéri felhatalmazást megadta.

Ami a fogadalmi templom építésének pénzügyi részét illeti, a gyűjtések folynak, az adakozások bevése eltekintve természetesen az első nekilendüléstől, amely igen szép eredménnyel jár. Dr. Somogyi Szilveszter polgármester most felhívást tesz közzé, amelyben kéri, hogy akiknek még van gyűjtőjük, az haladéktalanul szolgáltatassák be, mert az anyagbeszerzéshez igen nagy szükség van a pénzre. A gyűjtőivel a városi könyvvivőseknél kell jelentkezni és a gyűjtés összegét a főpénztárnál kell befizetni. Vannak, akik havi részletekben adományoztak, ezek a fenti módon, minden hónapban szolgáltatassák be adományait. Végül pedig azok, akik az építkezéshez felhasználható természetbenieket adományoztak, jelentkezzenek a város mérnöki hivatalában.

Megszereztük az eddigi adományozók listáját, hogy tájékoztassuk a közönséget, kik és mennyit adnak a fogadalmi templom építésére. Közöljük a huszezer koronán felüli adományozók névsorát és előlvasó, mint számos esetben, itt is megállapíthatja az olvasó, hogy a meggazdagodott kiscgazda és nagygazda-világ hiányzik a listából és megint csak azok vannak megterhelve, akik mindennemű jótékony akcióban a valódi jótékonyaságot képviselték. Hiányoznak azonban a listáról azok is, akik a lehangosabb szóval veszik ajkukra Krisztus nevét és akik vezetés szerepét visznek a különböző keresztény egyesületek és alakulatok életében. Ma egyelőre csak azok jegyzékét közöl-

juk, akik már anyagi erejüknek többé-kevésbé megfelelően adakoztak és reméljük, hogy nem is lesz szükség annak a bizomnyal még sokkal érdekesebb és hosszabb listástromnak közzétételére, mely azok neveit tartalmazza, akik csak addig hű fiait egyházuknak, míg az előnyt és hasznát jelent számukra és akik csak addig hangoskodnak a piacon, míg azt érdekük kívánja, de meglapulnak a sötét háttérben, mikor tetteikkel kellene tanubizonyosságot tenniük kereszténységükről.

Az eddigi adakozók jegyzéke egyébként a következő:

Aczél Géza 70.000, dr. Ábrahám Gyula 44.500, vitéz Bakonyi Imre és családja 70.000, Bitó János és neje Kopasz Anna 100.000, Czucz Ferenc 70.000, Danner János őt és fél százalékos 70.000 korona névértékű hadikölcsönkötvény, Fenyő Testvérek 30.000, özv. Gál Jánosné 20.000, dr. Glattfelder Gyula 1.000.000, Horvát János 70.000, Juránovics Ferenc 100.000, ifj. Kass János 70.000, Kátay Béla három és fél métermázsza buza, Kocsis Ferenc 30.000, dr. Andrassy Ferenc 90.000, Back Bernát 1.000.000, Benedek Pál 70.000, Burger Zsigmond 70.000, Czupi Kálmán 20.000, dr. Erdélyi László 24.000, Gál Ferenc 100.000, özv. Gál Kálmánné 20.000, Heszlényi József 30.000, Jób és

Loránd szalámigyar 70.000, Popovits Mihály 70.000, Katona József hadikölcsönkötvény 37.000 kor. és 50.000, dr. Krémer Tamás 25.000, Koltay Lajos három és fél métermázsza buza, Körmendy Mátyás asztalosmunkák és 100.000, Lichtenegger Gyula 100.000, Madai Imre és neje Báthly Margit 20.000, Magyar Kender- és Lempár Rt. 100.000, Mellis Lajos 70.000, Mezey Mihály 30.000, dr. Mihálovits István 70.000, dr. Muntján István 24.000, N. N. 20.000, Ottovay István cement, értéke 92.000, Ottovay Károly vasáru természetben, értéke 100.000, ifj. Ottovay Károly vasáru, értéke 50.000, Palágyi Lajos 25.000, özv. Rajner Károlyné 20.000, Reöckné szül. Kelemen Ida 100.000, Schweiger Miksa 25.000, dr. Somogyi Szilveszter 70.000, Szabó Sándor 81.720, Szegedi Kendergyár Rt. 200.000, Szegedi Villamtelep és Légszeszgyár 70.000, Szeged sz. kir. város mérnöki hivatalának személyzete 70.000, Szegedi ker. munkásbiztosító pénztár 150.000, Szegedi ügyvédi kamara 70.000, Szent Vince Szeretet Egyesület 210.000, Szikra magyar gyújtógyár Rt. 100.000, özv. Szolnoki Béláné egy métermázsza buza, Szűcs Béla 210.000, Tóth Pál 100.000, özv. Tuksa Józsefné 70.000, ifj. Varga István egy métermázsza rozs és 5 fuvar, Várnay Dezső 70.000, Városi Nyomda Rt. 70.000, Vértess Miksa 100.000, Winkler Testvérek 500.000, Zwickl Ferenc és neje Hírháger Erzsébet 72.000, Balogh Lajos és neje egy oltár vagy egy ablak, Bokor Antalné három vagon befuvarozás, Grünfeldné Bogdán Rózi 100.000, Kaufmann Testvérek 130.914, Miasszonyunk szegényiskola nővérek 150.000, Lippai Nagy Antal 25.000, M. kir. Ferenc József-Tudományegyetem tanári testülete és egyéb tanszemélyzete 52.000, Pollák Sámuel és Társa 70.000, Pollák Sámuel és Wellisz Sámuel 50.000, dr. Pávó Ferenc 70.000, Reiszmann Márton 70.000, Reitzer Lipót 20.000, özv. Répás Józsefné 25.000, Rörei Miklós 20.000, Szegedi Kaszinó 50.000, Szegedi Kézművesbank Rt. 70.000, Szent István-Társulat 70.000, özv. Tóth Péterné 70.000, özv. Windisch Vilmosné és Társai 129.980, Városi női és fűzőkereskedelmi iskola növendékei 110.158, Tanács tagjai 70.000, Fodor Jenő 70.000, Scultéty Sándor 70.000, Balogh Károly 70.000, Bokor Pál 70.000, dr. Turóczy Mihály 20.000 korona.

Palágyi legújabb taktikái.

(A Szeged tudósítójától.) A szinügyi bizottság szombati ülése ismét a megbocsátás, a megértés és a jobb jövőbe vetett csalfa remény jegyében folyt le. Palágyi Lajos örömmel vette tudomásul, hogy Balogh Károly nem lesz jelen az ülésen, mert Budapestre utazott és hiába fogadkozott Wimmer Fülöp, hogy majd ő fogja helyettesíteni, Palágyi jó kedve nem borult el. Az ülés lefolyása azonban még sem volt mentes némi kellemetlen letelezésekől és észrevételektől, elszólások is történtek, amelyekről a következő sűrített tudósításban számol be az események krónikása:

Közvetlenül az ülés megnyitása után bejelentette dr. Gadl Endre elnök, hogy a tanács

fokozottabb takarításra hívta fel a színház direktióját és megbízta a mérnöki hivatalt, hogy a fölhívás eredményét szigorúan ellenőrizze. Bejelentette azt is — és ez volt az első megjelentetés — hogy az igazgató négy nappal ezelőtt minden előzetes értesítés nélkül jelentékenyen felemelte a helydrakat. A páholyok ára például az eddigi 1500 korona helyett tizenhatodika óta 2000 korona. A szinigazgató hozzáfűzte az elnök jelentéséhez, hogy az emelést most, a szezon legvégén, ő sem tartja ugyan üzleti szempontból helyes lépésnek, a helydrak emelésére azonban azért volt szüksége, hogy a színészekkel momentán „tetszetősebb” fizetéssel köthesse meg a jövő évre szóló szerződést. Palágyi önvallo-

A régi szegedi humor.

— Irta dr. Czimer Károly. —

A humor és jó kedély mindenkor Istennek különös felderítő adománya volt, ami a sorscsapástól megsarcolt léleknek visszaadta az élet derűjét, a lelki nyugalom fel nem becsülhető verőfényét és visszatartotta a csüggedéstől.

A magyar mindig jókedvű, táncos, dalos nép volt, a „vén kutyakévdű törököt” ki nem állhatta már csak azért sem, mert az nem dalolt, nem táncolt — még a lakodalomban sem. Szvatupluk birodalmának megdöntése után azok a morvamelléki szlávok, akiket Cirill és Methód nagy kinnal megtérítettek, alig hogy a magyarok szomszédságába kerültek, hozzájuk csatlakoztak, hajukat magyar szokás szerint üstökbe és csim-bókba csapták, a magyarokkal kemáztak, velük ittak és táncoltak a táborban. Szóval nótára, táncra, jókedvre, tréfára, humorra termelt nép volt a magyar mindenkor.

Szent István azonban nem értette a tréfát és szigorúan kiadta, hogy annak, aki a templom cintermében danol és táncra kerekedik, a megyés ispán vitézei korbáccsal vegyék el a jókedvét.

A magyarság humoros, tréfás szólásmondásai a régi írásokból, Pázmány Péter vitalkozó irataiból lépten-nyomon felcsillannak és zamatossá teszik. A tudós piarista, a maga is jókedélyű Takács Sándor történettudós, Komáromnak fajmagyar szülőtte, egész könyvet írt össze a régi Magyarország humoráról, jókedvéről.

A szegedi humor is felettebb változatos, leleményes és felderítő. Még a mai szívtan-kasztó állapot sem bírja besavanyítani a sokat kibíró jó szegedi kedélyt.

Dugonics András jeles mondásai és példabeszédei kincses bányája az eredeti, zamatos szegedi humornak, amely sok jó író nevelt.

A prófétabeli „nagy asztal” jókedélyű, tréfás

emberei: Kátai Pista, Nagy Sándor, Tüzoltó Jóska, Bába Sándor (a compactor), Felmayer János (a tarka timár), Csikós Jóska (patikáros), Babarczy fiskárus (az öreg Czérkő), Szekula Tóni (a Szlampi) dévajkodó, találó tréfái, „kinlódásai”, lelki manna képpen hatottak a fejlődőben levő Mikszáthra, Gárdonyira (akit a nagy asztalnál Savanyu Jósának hívtak), Lipcsey Ádámrá, Kemechei Jenőre, Sebők Zsigára és Pósa Lajosra — tudommal csak Tömörkény és Szávay Gyula nem táplálkoztak a nagy asztal szelleműdítő emlőjén. A szegedi kedély tette őket naggyá, csak hogy ezt senkisé láttam meg. Így azután a tót Szklabonya és a matyó Eger elviszi a dicsőséget Szeged elől, pedig oda már mint kész és kifejlődött írók tértek meg, amikor a szegedi szárnyakon fölemelkedtek az örökkévalóságba.

Ez a jó szegedi humor minden néprétegben: urban és parasztban, az élet szomorú és vig ténykedésében gazdagon bugyog. A keresztelésnél, lakodalmi vőfély-köszöntőkben, a halottas virrasztók kiszólásaiban, a kántori bucsuztatókban bőségesen nyilatkozik.

A halotti torok szomorú aktusánál a kánai menyegzőről tréfás nótákat énekelnek, amelyekben nemcsak a víz válik borrá, hanem a népies humor szerint az apostolok is táncra perdülnek és úgy megforgatják Magdolnát, hogy elvesztette kontyát a kánai menyegzőben.

A temetés előtti kötelező sirató kiszólásokban néha gonosz humor csillámlik. A rossznyelvű szegediek szerint a sirató dorozsmai asszony humoros megrovással és megbocsátással kesereg élete párja koporsója felett: „Oh én édes párom! Igaz, hogy egész életődben ültőttél, vétőttél, koncoltál, de mégis csak az enyim vótál! Jóska! Ne reszeljön a fene annak a szemtőlédnek a csipkájével! Oh én hitős uram! Igaz, hogy világéletődben a káryára kerestél, de mégis csak az enyim vótál! Rossz a rosszal,

de rosszabb a rossz nélkül! Misa! A pondró dúrja ki a fogaidat! Ne, edd meg mind azt a torkinyeret!”

Néha a halotti bucsuztató-énekekben is felmerül a tréfás személyi vonatkozás:

Oh én édes öcsém,
Ki vagy Törökbecsén,
Ne kapjál az itcén,
Sem csalfa szerencsén!

Oh szerelmes hugom,
Ki vagy Apostagon,
Áldjon meg az Isten,
Még pedig vastagon!

Ha már az életnek szomorú vonatkozásaiban a humor és jó kedély a felszínre tör és osztatja a szomorúságot, hát hogy ne buzogott volna a tisztujtások és követválasztások idején, amikor egy tréfás, humoros kortesnóta többet segített a jelölőnek azáltal, hogy az ellenjelöltet jól homlokon találta és néha az egész ellenpártot szélgazsáztotta. Egyik-másik kortesnóta vaskos, drasztikus, sőt trágár is, de ha a főtényező: a neveltető hatás megvolt benne, akkor az eredmény nem maradt el.

Amikor a felszemű követjelölőnek mülábu kortese volt, az agyafúrt ellenfélben azonnal megszületett a találó gunyoló nóta:

Sánta kortes, vak követ,
Süsse meg a kerület!

A régi szegedi tisztujtások és követválasztások kortesnótái is bugyognak a humortól és jó kedélytől, de ma-holnap már csak magyarázat mellett lesznek éríthetők, mert kihalt az a nemzedék, amely a csipő, maró satirájának indokait ismerte.

Ezek közül három gyakorolt nagy hatást a maga idejében és pedig Tary Pál gunydala, Penecilus Börcsök Sándor és Dobó pap kortesnótája, de ezekről majd a jövő héten.

(Folytatjuk.)